

ΜΑΘΗΜΑ 5

ΤΑ ΣΗΜΕΙΑ ΣΤΙΣΗΣ ΚΑΙ Η ΧΡΗΣΗ ΤΟΥΣ ΣΤΟΝ ΛΟΓΟ (3)

ΠΑΡΕΝΘΕΣΕΙΣ (())

Σε ένα κείμενο που γράφουμε μπορεί να μας έρθει η ανάγκη να χρησιμοποιήσουμε λέξεις ή φράσεις, οι οποίες επεξηγούν ή συμπληρώνουν αυτά που γράφουμε αλλά, ταυτόχρονα, είναι αρκετά «άσχετες» με την υπόλοιπη πρόταση, έτσι ώστε να μπορούμε να τις παραλείψουμε χωρίς να υπάρξει πρόβλημα στο νόημα.

Αυτού του είδους τις λέξεις ή φράσεις τις βάζουμε μέσα σε παρενθέσεις.

- ✓ Το αυτοκίνητο (ένα σαράβαλο) αγκομαχούσε στην ανηφόρα.
- ✓ Ο Κωνσταντίνος Καβάφης (1863 – 1933) είναι ένας από τους πιο σημαντικούς Έλληνες ποιητές.

ΑΓΚΥΛΕΣ ([])

Οι αγκύλες είναι ό,τι και οι παρενθέσεις. Τις χρησιμοποιούμε αρκετά σπάνια, σε περίπτωση που θα χρειαστεί να βάλουμε παρένθεση μέσα στην παρένθεση.

Η Άλκη Ζέη, συγγραφέας πολλών παιδικών βιβλίων (ένα από τα οποία είναι και ο Μεγάλος Περίπατος του Πέτρου [1971] με θέμα την Κατοχή) γεννήθηκε το 1925 στην Αθήνα.

🤔 Και τώρα έφτασε η ώρα να μάθουμε,
όταν έχουμε μία εμβόλιμη φράση
πότε θα την βάλουμε ανάμεσα από κόμματα,
πότε ανάμεσα από παύλες
και πότε ανάμεσα από παρενθέσεις.

Κόμματα, διπλή παύλα ή παρενθέσεις;

- ✓ Μία φράση που την βάζουμε εμβόλιμη σε ένα κείμενο για να εξηγήσουμε κάτι, και είναι αναπόσπαστα δεμένη με αυτό, μπαίνει ανάμεσα από κόμματα.

Το προηγούμενο καλοκαίρι, *όταν ήμουν στο χωριό*, έσπασα το πόδι μου.

- ✓ Μία φράση που την βάζουμε εμβόλιμη σε ένα κείμενο για να εξηγήσουμε κάτι, αλλά δεν ταιριάζει συντακτικά με την υπόλοιπη πρόταση και είναι κάπως άσχετη με το νόημα, την βάζουμε ανάμεσα από παύλες.

Καθώς πήγαινα στον παππού μου *-κάθε μέρα πηγαίνω να τον δω-* θυμήθηκα ότι δεν είχα κλείσει τον θερμοσίφωνα στο σπίτι.

- ✓ Μία φράση που την βάζουμε εμβόλιμη σε ένα κείμενο προκειμένου να εξηγήσουμε κάτι και δεν έχει ιδιαίτερη σχέση με το νόημα, απλώς δίνει κάποιες επί πλέον πληροφορίες, την βάζουμε μέσα σε παρενθέσεις.

Οι δύο μεγαλύτεροι ωκεανοί της Γης (*Ειρηνικός και Ατλαντικός*) βρέχουν τις δύο ακτές της Αμερικής.

ΜΑΘΗΜΑ 5

ΟΝΟΜΑ:

ΤΑ ΣΗΜΕΙΑ ΣΤΙΞΗΣ ΚΑΙ Η ΧΡΗΣΗ ΤΟΥΣ ΣΤΟΝ ΛΟΓΟ (3)

ΑΣΚΗΣΕΙΣ

1. Ξαναγράψτε τις προτάσεις, βάζοντας **τελεία ή άνω τελεία** στην θέση που είναι οι παύλες, και **κεφαλαία όπου χρειάζεται**. (Θυμηθείτε πως μετά από τελεία αρχίζουμε με κεφαλαίο γράμμα, ενώ μετά από άνω τελεία αρχίζουμε με πεζό γράμμα [μικρό].)

α) Χτύπησε το κουδούνι__ Από μέσα κανείς δεν απάντησε__

β) Δεν είναι μήλο αυτό__ κινέζικο αχλάδι είναι!

γ) Δεν είναι άνθρωποι αυτοί οι οποίοι επιτίθενται σε ανθρώπους που ανήκουν σε άλλη φυλή ή χώρα και τους δέρνουν__ χειρότεροι κι από ζώα είναι__

2. Βρείτε πού πρέπει να μπουν **κόμματα**, και βάλτε τα.

α) Μας φίληψε φρούτα γλυκά ψωμί και της υποσχεθήκαμε πως θα πάμε πάλι να την δούμε.

β) –Γιάννη έλα να σε δω λιγάκι παρακάλεσε ο παπούς το εγγονάκι του.

γ) Όταν φτάσαμε στην κορυφή του βουνού είδαμε έναν καταπράσινο κάμπο με αμπέλια ελιές περιβόλια φιδωτούς δρόμους και μικρά χωριουδάκια.

δ) Φέτος θα πρέπει να διαβάσετε πολύ για να καλύψετε τα πολλά κενά που έχετε είπε ο δάσκαλος στα παιδιά.

ε) Μιλάει τόσο μπερδεμένα που δύσκολα καταλαβαίνεις τι λέει.

στ) Ακούει πολλή μουσική και μάλιστα παίζει και ο ίδιος κάποια μουσικά όργανα.

3. Βάλτε **άνω και κάτω τελεία** και **εισαγωγικά** στα σημεία που πρέπει.

(Προσοχή: Σε δύο προτάσεις δεν πρέπει να μπουν άνω και κάτω τελείες • μόνο εισαγωγικά.)

α) Η γιαγιά φώναξε έντρομη στο εγγονάκι της Πρόσεχε στο δάσος που θα πας! Κυκλοφορούν αρκούδες!

β) Ένα θα σου πω μόνο Πρώτα να γίνεις καλός άνθρωπος και μετά να προσέξεις όλα τ' άλλα μού έλεγε ο πατέρας μου.

γ) Το φροντιστήριο Ο Γρουσούζης σάς εύχεται καλή επιτυχία στις εξετάσεις σας.

δ) Το μη-με-λησμόνει , ένα μικρό φυτό που φυτρώνει στις όχθες των ποταμών , κρύβει μέσα στα γαλάζια λουλουδάκια του μια συγκινητική ιστορία αγάπης.

4. Βάλτε αποσιωπητικά ή τελείες, ανάλογα με το νόημα κάθε φορά (με έντονο μολύβι, για να φαίνονται καθαρά).

- α) Τι όμορφα που ήταν το καλοκαίρι στην θάλασσα__
- β) Χθες ήταν μία όχι πολύ ζεστή ημέρα__
- γ) Τι να σου λέω τώρα__ Σου φαίνεται απίστευτο εσένα, όμως οι Αθηναίοι στην Κατοχή πέθαιναν στους δρόμους από την πείνα!
- δ) «Καθίστε ήσυχα, γιατί__» είπε η δασκάλα με αγριεμένο βλέμμα__

5. Βρείτε και βάλτε παύλες (διαλόγου), ερωτηματικά και τελείες, εκεί που πρέπει (με έντονο μολύβι, για να φαίνονται καθαρά).

(Δεν χρειάζεται να βάλετε παύλες και ερωτηματικά σε όλες τις προτάσεις.)

- α) Πού πηγαίνεις τέτοια ώρα τον ρώτησε
- β) Την ρώτησε πότε θα τελειώσει το διάβασμα, επειδή ήθελε να βγουν βόλτα
- γ) Πώς είσαι
Μια χαρά είμαι, ευχαριστώ
Καιρό είχα να σε δω Όλα εντάξει είναι
Μην ανησυχείς Όλα καλά είναι Αλλά είχα πολλή δουλειά αυτό το διάστημα,
γι' αυτό χάθηκα

6. Προσπαθήστε να βρείτε και να βάλετε τα σωστά σημεία της στίξης στο παρακάτω κείμενο

(Παρατήρηση 1: Σε κάθε «__» θα βάζετε και από ένα σημείο στίξης.

Παρατήρηση 2: Στους διαλόγους θα βάζετε εισαγωγικά αντί για παύλες.)

- α) __Συννέφιασε__ Λες να βρέξει__ αναρωτήθηκε ο πατέρας__ Να πάρεις ομπρέλα μαζί σου__ είπε στον Πέτρο__
- __Μπα__ Δεν νομίζω__ τού απάντησε και βγήκε σαν αστραπή από το δωμάτιο__ ρίχνοντας κατά λάθος το βάζο με τα λουλούδια__ που έσπασε σε χίλια κομμάτια__
- __Δεν είναι παιδί αυτό__ σκέτη καταστροφή είναι__ μουρμούρισε απελπισμένος ο πατέρας__
- β) Ο Πέτρος άφησε κάτω την τσάντα του __αυτή που του είχε δωρίσει η νονά του__ έβγαλε από μέσα το __Καπλάνι της βιτρίνας__ της Άλκης Ζέη__ στοργυλοκάθισε στον καναπέ και άρχισε να διαβάζει__